

Enheten för bostäder och fysisk planering
Lisa Palmér

Stockholms stad
Dnr: 2018-00710
Epost: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Detaljplan för Konsthallen 15 m.fl. i stadsdelen Djurgården i Stockholms kommun

Bakgrund

Länsstyrelsen har tagit emot rubricerad detaljplan för granskning. Detaljplanen syftar till att fastigheten Hasselbacken 1 kompletteras med ny bebyggelse för hotell och kulturändamål. Syftet är även att bekräfta befintliga byggnader inom Konsthallen 2 och 15 samt skydda kulturhistoriskt värdefull bebyggelse inom Hasselbacken 1 och Konsthallen 15. Länsstyrelsens yttrande utgår från innehållet i 5 kap. 22 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget behöver ändras utifrån ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL med hänsyn till frågor som rör riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, MB, samt riksintresse för Kungliga Nationalstadsparken enligt 4 kap. 1 och 7 §§ MB.

Nedan följer Länsstyrelsens synpunkter avseende dessa frågor.

Ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintresse för kulturmiljövården

Fastigheterna Hasselbacken 1, Konsthallen 2 och 15 ingår i ett område som är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården, Stockholms innerstad med Djurgården [AB115]. De ska därmed skyddas mot åtgärder som riskerar att påtagligt skada uttryck som ligger till grund för dess utpekande enligt 3 kap. 6 § MB.

Länsstyrelsen bedömer att förslaget sedan samrådet har ändrats till det bättre. Kommunen har genom förflyttningen norrut av den Nya Moriska möjliggjort att Hasselbacken framträder i större utsträckning som huvudbyggnad, sett rakt framifrån från Djurgårdsvägen. Enligt Länsstyrelsens mening tar den föreslagna byggnaden, med sin höjd och volym, dock fortsatt inte tillräcklig hänsyn till Hasselbacken som huvudbyggnad, till exempel sett norrifrån från Djurgårdsvägen. För att påtagligt skada ska undvikas behöver förslaget därför ändras så att större hänsyn tas till den centrala roll som huvudbyggnaden fortsatt behöver ha samt till parkmiljöns natur- och kulturvården. Länsstyrelsen anser att förslaget i sitt

GRANSKNINGSYTTRANDE**Datum**
2022-04-12**Beteckning**
402-11036-2022

nuvarande utförande avseende nya Moriska och delvis även avseende nya Gubbhyllan innebär ett dominerande inslag i miljön i förhållande till huvudbyggnaden, parkmiljön och platsens i övrigt sommarlätta karaktär. Ett genomförande av förslaget i sin nuvarande omfattning minskar därför förståelsen för platsens kulturvärden och kulturhistoriska sammanhang.

Nya Moriska har förskjutits norrut i granskningsskedet, vilket är positivt men byggnaden behöver dock också anpassas i höjd och volym för att utgöra ett komplement till huvudbyggnaden samt anpassas till parkmiljön. Utifrån aktuellt underlag skulle ett eventuellt mått gällande höjdjustering kunna vara att byggnaden sänks med en våning eller mer, men det krävs en visuell analys för att Länsstyrelsen ska kunna bedöma vilken anpassning som krävs för att riksintresset ska tillgodoses. Byggnaden behöver också minskas så att träd och växtbestånd med kulturhistoriskt och karakteristiskt värde kan bevaras. Träden behöver också ha ett tillräckligt skyddsavstånd till byggnaderna för att inte riskera dess framtida vitalitet. De kulturhistoriskt värdefulla och karaktärsskapande träden och växtbestånden är identifierade i Hasselbacken, landskap, ekologi och träd, utredning, 2022-02-25 (s. 34). Exempelvis skulle träd nr 58, 59 och 61 kunna sparas om nya Moriska skulle minskas i volym och höjd och den föreslagna gången tas bort.

En anpassning behöver också göras av den nya hotellbyggnaden som kallas för nya Gubbhyllan så att de kulturhistoriskt värdefulla ekarna nr 20 och 21 inte påverkas och behovet av rotbeskärning och beskärning av krona kan uteslutas. Länsstyrelsens rekommendationer om skyddsavstånd för träd bör eftersträvas, dvs 15 gånger trädstammens diameter eller fem meter utanför kronans droppzon om detta mått är större. Träden har särskilt höga kulturvärden då de tillsammans med slänten ner mot Djurgårdsvägen är de tydligaste kvarvarande spåren från platsens tid som utskänkingsställe på 1700-talet, en plats som finns omskriven i bland annat Carl Michael Bellmans dikter. Under 1800-talet utvecklades en slags kult kring Bellman vilken kröntes av Alfred Nyströms Bellmansskulptur i bronserad zink som kläddes med lagerkrans vid festliga tillfällen och Bellmanseken fick sitt namn.

I samband med ytterligare bearbetning av förslaget med hänsyn till kulturhistoriskt värdefulla träd bör plankartan kompletteras med bestämmelser som skyddar fler träd i enlighet med trädplanen, exempelvis nr 58, 59, 61 och nr 19.

Riksintresset för Nationalstadsparken enligt 4 kap. 1 och 7 §§ miljöbalken I 4 kap. 7 § andra stycket miljöbalken anges att inom en Nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.

GRANSKNINGSYTTRANDE**Datum**
2022-04-12**Beteckning**
402-11036-2022

Länsstyrelsen konstaterar att en komplettering av bebyggelsen på platsen är möjlig med hänsyn till bestämmelserna för Nationalstadsparken, under förutsättning att platsens grundläggande karaktär och dess natur- och kulturhistoriska värden bevaras. För att skada ska undvikas anser Länsstyrelsen dock att förslaget behöver ta större hänsyn till parkmiljöns natur- och kulturvärden.

Trots en bearbetning av samrådsförslaget riskerar, enligt Länsstyrelsens mening, den planerade bebyggelsen inom Hasselbacken 1 att medföra intrång i såväl parklandskap som naturmiljö samt skada det historiska landskapets natur- och kulturvärden. Viss natur- och parkmark kommer att tas i anspråk och delar av parken kommer att omgestaltas, vilket medför negativa konsekvenser för den nuvarande parkmiljön och dess natur- och kulturvärden. Planförslaget behöver ändras, så att en mindre andel av natur- och parkmarken tas i anspråk. Det gäller såväl förslag på nya byggnader, som exempelvis nya grusade ytor och terrassens utbredning.

Nya Moriska behöver anpassas i höjd och volym för att tydligare utgöra ett komplement till huvudbyggnaden. Hänsyn behöver också tas till parkmiljöns huvudsakliga karaktär, så att de natur- och kulturhistoriska värdena bevaras. Planförslaget behöver anpassas på ett sådant sätt att så många skyddsvärda träd (enligt Länsstyrelsens beslut om föreskrifter om samrådsplikt) som möjligt vid nya Moriska skyddas.

Avståndet mellan den s.k. Nya Gubbhyllan och de två ekarna, nr 20 och 21 synes ha minskat i granskningsskedet. Då ekar är ljuskrävande och känsliga för förändringar i miljön behövs ett respektavstånd mellan byggnaden och ekarna för att dessa inte ska påverkas negativt. De sammanlagda åtgärderna som planförslaget innebär för dessa ekar, så som beskuggning, kron- och rotbeskrning, schaktning och kompaktering, riskerar att åsamka skada på de två ekarnas vitalitet. Mikroklimatet i barken är viktiga habitat för en mängd arter, och sol från söder är en av de viktigaste faktorerna som gynnar dessa. Länsstyrelsen vill därför särskilt understryka betydelsen av ett större respektavstånd så att åtgärder på de två ekarna, 20 och 21 helt kan undvikas, se vad som anförts ovan angående Länsstyrelsens rekommendationer om skyddsavstånd. Den Nya Gubbhyllan behöver därför förskjutas och anpassas i förhållande till vad som anförts ovan.

Medverkande i beslutet

Beslutet har fattats av samhällsbyggnadsdirektör Mathias Wahlsten, med planhandläggare Lisa Palmér som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Tatjana Joksimović och jurist Susanne Martin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

GRANSKNINGSYTTRANDE**Datum**
2022-04-12**Beteckning**
402-11036-2022**Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter**

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd